

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.II.272/2022/13.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács
elnöke

Dr. Harangozó Attila, előadó
bíró

Dr. Demeter Zsuzsanna,
bíró

Dr. Metzing Márton, bíró

Dr. Boros Tibor, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. január 12.

Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmény

Terhelt: ...

Első fok: Dunakeszi Járásbíróság, 8.B.8/2012/11., ítélet, tárgyalás, 2013. február 11.

Másodfok: Budapest Környéki Törvényszék, 3.Bf.435/2013/4. ítélet, nyilvános ülés, 2013. november 12.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Dunakeszi Járásbíróság 8.B.8/2012/11. számú és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.435/2013/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Dunakeszi Járásbíróság a 2013. február 11-én meghozott 8.B.8/2012/11. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli csalás büntettében [1978. évi IV. törvény – a továbbiakban: korábbi Btk. – 318. § (1) és (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont] és folytatólagosan elkövetett közokirat-hamisítás büntettében [korábbi Btk. 274. § (1) bekezdés b) pont]. Ezért őt – halmazati büntetésül – 1 év börtönre ítélte. Rendelkezett a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról a kiszabott szabadságvesztésbe, az előterjesztett polgári jogi igényekről, az eljárási illeték megfizetéséről, valamint az eljárás során felmerült büntügyi költségről.

[2] Az ellenérdekű fellebbezések alapján eljáró Budapest Környéki Törvényszék a 2013. november 12-én meghozott 3.Bf.435/2013/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét akként változtatta meg, hogy

- a korábbi Btk. szerint minősített 2 rendbeli csalás büntettét a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel, a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettének, illetve a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) pontjára figyelemmel a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettének;
- a korábbi Btk. szerint minősített folytatólagosan elkövetett közokirat-hamisítás büntettét 3 rendbeli a Btk. 342. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző és aszerint minősülő közokirat-hamisítás büntettének és a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és aszerint minősülő közokirat-hamisítás büntettének minősítette;
- a terhelt börtönbüntetésének tartamát 4 évre súlyosította;
- megállapította, hogy a feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap;
- helyesbítette a polgári jogi igényrel összefüggésben megállapított, az államnak fizetendő illeték összegét.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] **II.** A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt az 1998. évi XIX. törvény – a továbbiakban: korábbi Be. – 416. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozva.

[4] Indokai szerint a Dunakeszi Városi Ügyészség B.1960/2010/8-I. sz. vádiratában megjelölte a terhelt állandó lakóhelyeként a külföldi szám alatti címet és indítványozta, hogy erről idézze a bíróság. Ennek ellenére kézbesítési címként a terhelt tekintetében az ügyvédje irodájának címét rögzítette az első fokon eljáró Dunakeszi Járásbíróság. Emiatt a küldeményeit nem a személyi igazolványában rögzített állandó külföldi lakóhelyére küldték. Állítása szerint az iratokból nem derül ki, hogy a Dunakeszi Járásbíróság a terhelt egyébként ismert, külföldi lakcímére megpróbált volna idézést, vagy bármely más iratot megküldeni.

[5] Mindennek megfelelően a védő álláspontja az, hogy a terhelt távollétében megtartott elsőfokú tárgyaláson az ítélet meghozatalára úgy került sor, hogy a terhelt részére, az eljárás kezdete óta a bíróságtól, az ismert külföldi lakcímére küldemény, értesítés, idézés megküldése még csak megkísérlésre sem került.

[6] Hivatkozott arra, hogy 2013. április 15. napján a Dunakeszi Járásbíróság a 8.B.8/2012/14-I. számú hirdetményében a terhelt utolsó ismert lakóhelyeként a cím 1-et jelölte meg – szemben a korábbi ügyvédje címének számával – és értesítette arról, hogy a részére szóló hivatalos iratot hol veheti át, annak ellenére, hogy az ítéletben a külföldi

laccímét rögzítette a bíróság a lakóhelyeként. Így tehát az elsőfokú ítéletről sem szerzett tudomást önhibáján kívül.

[7] A védő kitért arra is, hogy a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság szintén a cím 1-et jelölte meg a terhelt utolsó ismert lakóhelyeként, így a másodfokú bíróság küldeményei sem jutottak el hozzá úgy, hogy az ismert külföldi laccímére egyetlen alkalommal sem kísérelte meg a másodfokú bíróság kézbesíteni a terheltnek szánt küldeményeket.

[8] Kifejtette, hogy a terhelt jelenléte az elsőfokú tárgyaláson, illetve a másodfokú nyilvános ülésen kötelező lett volna, azonban azzal, hogy sem az első- sem a másodfokú bíróság meg sem kísérelte idézni a bejelentett laccíméről, önhibáján kívül esélyt sem kapott arra, hogy megjelenjen a tárgyaláson és gyakorolja a törvényes jogait. Emiatt – álláspontja szerint – feltétlen eljárási szabálysértés valósult meg azzal, hogy az elsőfokú tárgyalást és a másodfokú nyilvános ülést is a terhelt távollétében tartották meg úgy, hogy a részvétele a törvény értelmében kötelező lett volna.

[9] A védő kiemelte, hogy az általa sérelmezetteket támasztja alá a Székesfehérvári Törvényszék büntetés-végrehajtási bírója által 12.F.1185/2021/11. számon hozott végzés. Ebben a másodfokú bíróság ítéletével kiszabott börtön fokozatú szabadságvesztésből a feltételes szabadságból való kizárást mellőzte a büntetés-végrehajtási bíró arra figyelemmel, hogy büntetése letöltésére az elítéltet a bíróság felhívta egy budapesti címről – cím 2 – amely egyébként nem szerepel az ítéletben és az iratok között sem. Innen a „cím elégtelen” jelzéssel érkezett vissza a felhívás. Ezzel összefüggésben rámutatott, hogy a bíróság megállapítása szerint az elítélt részére külföldi címre nem adták ki e felhívást és annak lefordítása sem történt meg, így az elítélt felhívása nem volt szabályszerű.

[10] Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott első- és másodfokú ítéletet hatályon kívül és az eljárást szüntesse meg, az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra, illetve az iratokat az ügyészségnek küldje meg.

[11] A Legfőbb Ügyészség a BF.334/2022/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[12] Álláspontja szerint mivel a felülvizsgálati indítványt már a Be. hatályba lépése után nyújtotta be a védő, ezért a rendkívüli jogorvoslati eljárás lefolytatására is már a Be. rendelkezései az irányadóak annak ellenére, hogy a védő a felülvizsgálat okaként az 1998. évi XIX. törvény rendelkezéseire hivatkozott.

[13] Részletesen kifejtette, hogy a vádemelést megelőző eljárási szakaszban bár a terhelt azt állította, hogy egy másik külföldi országban él, azonban nem adta meg azon tartózkodási helyét, míg a külföldi Interpol azt közölte, hogy a terheltet 2010. május 28. napján szabadlábra helyezték a külföldi büntetés-végrehajtási intézetből, azonban ismereteik szerint állandó lakóhelye nincs, csupán – az elsőfokú ítéletben is szereplő – külföldi címét adta meg a terhelt a befogadásakor. Emellett a terhelt a védő tekintetében úgy nyilatkozott, hogy őt tekinti vezető védőnek, egyben azt kérte, hogy a hivatalos iratokat neki kézbesítse a hatóság.

[14] Az ügyész utalt arra, hogy a terhelt nyilatkozatának megfelelően a vádemelést követően a vezető védő címére küldte meg a bíróság a küldeményeket, azok azonban „cím elégtelen” jelzéssel érkeztek vissza. A bíróság a Magyar Posta Zrt. megkeresésével, valamint a nyomozó hatóság közreműködésével megkísérelte a terhelt levelezési címét, tartózkodási helyét ellenőrizni, azonban ez sem vezetett eredményre.

[15] Kiemelte, hogy a bíróság intézkedett a vádiratot kísérő felhívás fordítása végett, majd a lefordított felhívásnak és a vádiratnak a terhelt külföldi címére kézbesítése érdekében is utasítást adott. A terhelt részére a megadott külföldi címre küldött küldemény azonban bontalanul érkezett vissza, az eljáró bíróság ezt követően bocsátott ki elfogatóparancsot. A

kézbetés sikertelenségének oka – az ahhoz csatolt külföldi nyelvű postai irat szerint – nem az átvétel megtagadása vagy a nem kereste jelzés volt. Ezek mellett a jogszabályban meghatározott időt követően a bíróság felhívására indítványozta az ügyész az eljárás lefolytatását a terhelt távollétében.

[16] A Legfőbb Ügyészség kitért arra is, hogy a terhelt a kötelező tárgyalási jelenlétéről nem mondott le, ez azonban nem volt akadálya az eljárásnak, a szabályszerű idézése azért volt sikertelen, mert ismeretlen helyen tartózkodott, ezért az eljárás a távollétében volt lefolytatható. A terhelt hirdetményi idézése az első- és a másodfokú eljárásban is megtörtént.

[17] Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a Kúria a jogerős határozatot hatályában tartsa fenn.

[18] **III. A felülvizsgálati indítvány alaptalan.**

[19] A Kúria előrebocsátja, hogy a megtámadott jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozat meghozatalára a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény hatálya alatt került sor. Ennek ellenére az, hogy az indítvány olyan okra hivatkozik-e, ami a törvény szerint a felülvizsgálatot lehetővé teszi, csak a jelenleg hatályos Be. (2017. évi XC. törvény) alapján bírálható el és a felülvizsgálati eljárás is csak e törvény szerint folytatható le.

[20] 2018. július 1. napján, a korábbi Be.-t felváltva hatályba lépett, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 9. § (1) bekezdése kimondja, hogy a magyar büntető joghatóság alá tartozó ügyekben a büntetőeljárást e törvény szerint kell lefolytatni, míg az ehhez kapcsolódó Be. 868. § (1) bekezdésében akként rendelkezik, hogy a törvény rendelkezéseit – a törvényhelyben megjelölt kivételekkel, melyek között a felülvizsgálati eljárás rendelkezései nem szerepelnek – a hatálybalépéskor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. E két rendelkezésből az következik, hogy a Be. hatálybalépésekor már befejezett ügyekben a felülvizsgálati eljárásra a Be. szabályai irányadóak.

[21] Ugyanez következik a Be. 867. §-ából, ami alapján büntetőeljárás 2018. július 1. napjától csak e törvény rendelkezései szerint folytatható. A felülvizsgálat maga is a büntetőeljárás része, így annak eljárási szabályait ezen időponttól kezdve – a büntetőeljárás korábbi szakaszában alkalmazandó eljárási törvénytől függetlenül – csak a hatályos törvény határozza meg.

[22] Ezért a Kúria az indítvány elbírálása során e törvény, azaz a Be. rendelkezései alapján járt el. Ettől meg kell különböztetni az indítvány érdemi elbírálását, melynek során a Be. 659. § (2) bekezdésével összhangban irányadó a Be. 870. § (1) bekezdése, és melynek megfelelően a Be. hatályba lépését megelőzően a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekményeket illetően a Kúria is az akkor hatályos szabályok érvényesülését vizsgálta.

[23] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[24] Az indítványban hivatkozott korábbi Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja lehetővé tette a felülvizsgálatot a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés I/d.) pontjában írt okból, azaz, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[25] Ezt a hatályos Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja ugyancsak feltétlen eljárási szabálysértésként szabályozza és amiatt a felülvizsgálatot a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja lehetővé teszi. Ezért a védő indítványa alapján – a felülvizsgálati ok téves megjelölése ellenére – a felülvizsgálatnak helye van.

[26] A felülvizsgálati indítványnak a terhelt jelenléthez fűződő jogát érintő tartalma szerint a terhelt az elsőfokú tárgyalásról és másodfokú nyilvános ülésről azért nem értesült, mert a bíróság a terhelt valós és általa is ismert külföldi lakcíméről meg sem kísérelte az idézését, így az első- és másodfokú eljárásban nem vehetett részt.

[27] Ezzel összefüggésben az iratok alapján a Kúria a következőket állapította meg.

[28] Az elsőfokú eljárásban a bíróság a terhelt részére a vádiratban állandó lakóhelyként megjelölt külföldi címre, illetve a tartózkodási helyként megjelölt védője címére is megkísérelte a vádirat és korábbi Be. 263. § (2) bekezdése szerinti felhívás kézbesítését.

[29] A postai küldemény a külföldi címről „a címzett külföldön tartózkodik” jelzéssel érkezett vissza, míg a magyarországi címről – amely a védőnek a terhelt által kézbesítési címként megadott ügyvédi irodájának a címe – „a cím elégtelen” jelzéssel.

[30] Ezt követően a bíróság lekérte a terhelt személy- és lakcímnnyilvántartóban rögzített esetleges adatait, a Magyar Postától a cím elégtelenségének okát keresve tájékoztatást kért, majd megkísérelte a rendőrség útján a terhelt tartózkodási helyének megállapítását.

[31] Mindezek azonban nem vezettek eredményre, így a terhelt tartózkodási helye ismeretlen maradt, ekként az elsőfokú tárgyalásra kézbesítés útján nem volt idézhető. Ezért a bíróság vele szemben 2012. október 18-án elfogatóparancsot bocsátott ki, és az eljárást – az ügyész 2012. november 20-án előterjesztett indítványa nyomán – a terhelt távollétében, a korábbi Be. XXV. Fejezetének szabályai szerint folytatta le.

[32] Az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatát is hirdetmény útján kézbesítette a terheltnek (14/I. és II. sorszámú elsőfokú bírósági irat).

[33] A másodfokú bíróság ugyancsak hirdetményi úton idézte a terheltet a 2013. november 12. napjára kitűzött nyilvános ülésre (3. sorszámú másodfokú bírósági irat).

[34] A másodfokú bíróság az ügydöntő határozatát 2014. január 22. napján hirdetményi úton kézbesítette a terheltnek.

[35] A Kúria a felülvizsgálat során megállapította, hogy az első- és a másodfokú bíróság – értelemszerűen – a korábbi Be. szabályai szerint folytatta le az eljárást.

[36] Ahogy a Kúria arra már utalt, a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés II. pont d) alpontja szerint feltétlen eljárási szabálysértést valósít meg, ha a bíróság a tárgyalást olyan személy távollétében tartja meg, akinek részvétele a törvény alapján kötelező.

[37] Eszerint tehát a tárgyalás megtartása a terhelt távollétében kizárólag akkor alapoz meg felülvizsgálati okot, ha a terhelt részvétele az adott eljárásban a tárgyaláson kötelező volt.

[38] Kétségtelen, a korábbi Be. 240. § (3) bekezdése szerint, ha e törvény másképp nem rendelkezik, a tárgyalás – egyebek mellett – a terhelt jelenléte nélkül nem tartható meg.

[39] A korábbi Be. 526. §-a szerint azonban a távollévő terhelttel szembeni eljárás esetén e törvény rendelkezéseit a korábbi Be. XXV. Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

[40] A korábbi Be. 528. § (1) bekezdése akként rendelkezett, hogy a bíróság az ismeretlen helyen tartózkodó vádlottal szemben az erre irányuló ügyészi indítványra jár el.

[41] Ennek feltételeként a korábbi Be. 529. § (1) bekezdése előírta, hogy a vádlott tartózkodási helye a vádemelést követően vált ismeretlenné, és megalapozottan feltehető, hogy a vádlott megszökött vagy elrejtőzött, a bíróság a szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt indult eljárásban az eljárás felfüggesztése nélkül elfogatóparancsot bocsát ki. Ehhez kapcsolódóan a (2) bekezdés kimondta: ha az elfogatóparancs kibocsátása tizenöt napon belül nem vezetett eredményre, a bíróság erről az ügyészt tájékoztatja. Ha az ügyész indokoltnak tartja, hogy a tárgyalást a vádlott távollétében tartsák meg, illetőleg folytassák, a bíróság tájékoztatásától számított tizenöt napon belül erre indítványt tesz.

[42] Mindezek alapján megállapítható, hogy az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt tekintetében az elsőfokú tárgyalást, majd a másodfokú nyilvános ülést az eljáró bíróságok az ismertetett eljárási szabályok maradéktalan megtartásával folytatták le, így a védő által hivatkozott feltétlen eljárási szabálysértés a terhelt eljárási részvételével kapcsolatban nem állt fenn.

[43] Ennek alapja, hogy az indítványban foglaltakkal szemben megállapítható, miszerint az elsőfokú bíróság a tárgyalás előkészítése során a terhelt részére a külföldi lakcíme is megkísérelte kézbesíteni a vádiratot és az ahhoz kapcsolódó törvényes felhívást. Az elsőfokú bírósági iratok között 5. sorszám alatt, 2012. június 6-i keltezéssel fellelhető az erről szóló irodai utasítás, amit az ügykezelő 2012. június 11-én teljesített. A külföldi címről 2012. október 16-án „parti” jelzéssel visszaérkezett küldemény az elsőfokú bírósági iratok 17. sorszáma alatt megtalálható. A bíróság tehát helyesen állapította meg, hogy a terhelt az általa megadott külföldi címén sem tartózkodik, majd – egyéb intézkedéseire is tekintettel – azt is, hogy a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik. Ezért a bíróság törvényesen tért át és folytatta le az eljárást a terhelt távollétében, az erre vonatkozó külön eljárás szabályai szerint, ami egyúttal azt is jelentette, hogy annak során már csupán a hirdetményi kézbesítés kötelezettsége terhelte a bíróságot.

[44] Megjegyzi a Kúria, hogy a védő által hivatkozott büntetés-végrehajtási ügyben a terhelt tekintetében született határozat tartalma semmilyen összefüggésben nem áll a felülvizsgálati indítvánnyal támadott jogerős határozat alapjául szolgáló eljárásban lefolytatott eljárási cselekményekkel és azzal kapcsolatos intézkedésekkel, így a terhelt büntetésének fogamatba vétele során megvalósult eljárási szabálysértésekre ilyen módon eredményesen nem lehet hivatkozni.

[45] Mindezek alapján a Kúria – miután nem észlelt olyan egyéb eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya szerinti tanácsulésen, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban – a Kúria Elnöke számára a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján, a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezés nyomán – öttagú tanácsban járt el.

[46] IV. A végzés ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[47] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt vagy más jogosult által azonos tartalommal előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2023. január 12.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Harangozó Attila s.k. előadó bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzinger Márton s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró